

Handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism för Österåkers kommun 2021-2025

Österåkers kommuns styrdokument

Antagen av Kommunstyrelsen 2021-05-03, § 5:19

Diarienummer: KS 2021/0038

Ansvarig enhet: Säkerhets - och trygghetsenheten

Version: 1.0

Kommentar:

Syfte och mål

Österåker ska vara en kommun där människor känner trygghet och mänskliga rättigheter gäller för alla oavsett kön, ålder, funktionsvariation, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning och etnisk eller religiös tillhörighet. Kommunen ska verka för ett samhälle utan våld och förtryck.

Målet för kommunens våldspreventiva arbete är att:

- Österåker ska ha en trygg miljö, fri från våld
- motverka all typ av våldsbejakande extremism (VBE) i Österåkers kommun

Våldsförebyggande arbete grundar sig på tre principer:

- Öka medvetenhet och kunskap om våld
- Öka medvetenhet om sambandet mellan destruktiva könsnormer och våld.
- Öka kunskapen om, och träna på att vara, en aktiv åskådare som agerar mot lindrigt våld.

Utgångspunkt

Denna strategi tar utgångspunkt i den nationella strategin mot våldsbejakande extremism som togs fram 2016 av den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.

Definition

Våldsbejakande extremism definieras som ideologier som legitimerar och brukar våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer.

Våldsbejakande extremism kan utgöra ett hot mot samhällets grundläggande struktur, dess styrelseskick eller politiska företrädare på olika nivåer.

Våldsbejakande extremistiska grupper kan utgöra ett allvarligt hot mot medborgares möjligheter att utöva sina demokratiska rättigheter.

I Sverige består våldsbejakande extremism i huvudsak av tre identifierade riktningar:

- högerextremism
- vänsterextremism
- islamistisk extremism

Handlingsplan

Handlingsplanen ska tydliggöra aktiviteter kopplade till kommunens strategi samt tydliggöra ansvarsfördelning och arbetets struktur.

Arbetet mot våldsbejakande extremism ska ske på flera nivåer genom universellt främjande insatser, selektiva förebyggande insatser och indikerade insatser.

Främjande, förebyggande och individinriktade insatser

Universellt främjande insatser

Universellt främjande insatser innebär en bred insats för alla kommuninvånare. När det gäller barn och unga kan sådana insatser vara att skolan arbetar demokratistärkande utifrån de mänskliga rättigheterna. När det gäller personer över 18 år kan ett stärkande demokratiarbete till exempel handla om en strävan mot högre valdeltagande bland kommunens invånare.

Selektiva förebyggande insatser

Målinriktade insatser mot specifika problem eller unga i riskzon. Insatsen är behovsorienterad och siktar på att erbjuda positiva alternativ, exempelvis fältverksamhetens uppsökande verksamhet i skolor. Ansvariga för de specifikt förebyggande insatserna är bland annat fritidsledare med fältuppdrag samt kommunens trygghetssamordnare.

Indikerade insatser

Insatser riktade till enskild individ med ett riskbeteende. Insatsen innebär utredning och erbjudande av individanpassade lösningar och åtgärder, till exempel Sociala Insatsgrupper (SIG), praktikplatser och skolanpassningar. Ansvariga för individinriktade insatser är till exempel personal inom socialförvaltningen, skola och kommunala aktivitetsansvaret.

Lägesbild och handlingsplan

Arbetet mot våldsbejakande extremism ska utgå från lokal kartläggning och aktuell lägesbild. Framtagandet av lägesbild ska ske i samverkan med polis samt övriga relevanta aktörer.

Kartläggning sker löpande och en gemensam lägesbild sammanställs minst en gång per år tillsammans med berörda enheter och aktörer i kommunen. Samordnaren för våldsbejakande extremism ansvarar.

Samverkan och informationsdelning

Kommunen ansvarar för samverkan mot våldsbejakande extremism. Samverkan ska ske förvaltningsöverskridande inom kommunen och externt med relevanta aktörer.

Tjänstemän i kommunens förvaltningar ska säkerställa möjligheten att inom gällande lagstiftning dela information som är viktig för att förebygga och motverka våldsbejakande extremism. Detsamma gäller externa aktörer i samverkan med kommunen.

Främjande och förebyggande aktiviteter

Information om våldsbejakande extremism ska finnas på kommunens webb. Samordnaren för våldsbejakande extremism ansvarar för att informationen finns tillgänglig och är uppdaterad.

Samordnaren för våldsbejakande extremism ansvarar för att under 2021 skapa möjlighet att anonymt lämna information på kommunens webb om händelser eller oro gällande våldsbejakande extremism.

Kommunens trygghetssamordnare och samordnaren för våldsbejakande extremism ansvarar för att öka tryggheten och minska brottsligheten genom att rikta in sig mot kända områden med hög koncentration av brottslighet i kommunen, s.k. hotspots.

Kommunens ambition är att till så många föräldrar som möjligt erbjuda föräldrastöd i form av evidensbaserat universellt förebyggande program; *Alla Barn i Centrum* (ABC).

Individeriktade åtgärder

Österåkers kommun ska under 2021 ta fram rutiner för att stödja och underlätta för individer att lämna våldsbejakande extremism. Individuella utredningar och bedömningar ska ligga till stöd för socialtjänstens insatser som ska erbjuda anhörigstöd till individer involverade eller som riskerar att involveras i våldsbejakande extremistmiljöer.

Aktiviteter, föreningsbidrag eller upplåtande av lokaler

Kommunövergripande rutiner för föreningsbidrag samt utthyrning av lokaler ska tas fram av kommunens bidragsgrupp i samarbete med samordnaren för våldsbejakande extremism.

Orosanmälningar

Medarbetare som i sitt arbete kommer i direkt kontakt med barn och unga **ska** göra en orosanmälan till socialförvaltningen vid oro eller misstanke om att en individ är på väg in i en extremistmiljö eller i riskzon för radikalisering.

De medarbetare som i sitt arbete inte kommer i direkt kontakt med barn och unga, **bör** göra en orosanmälan till socialförvaltningen. Enhetschefer och verksamhetsansvariga ansvarar.

Saneringsåtgärder

Klotter och affischering som rör våldsbejakande extremism och rasism ska saneras inom 12 timmar enligt avtal för sanering. Avtalet gäller även de kommunala bolagen. Ansvar och uppföljning sker i samverkan mellan berörda parter.

Kompetenshöjande aktiviteter

Samordnaren för våldsbejakande extremism ansvarar för att under 2021 skapa en grundläggande webbutbildning för kommunens medarbetare som ska ingå i medarbetares introduktionsprogram och genomföras under första tjänsteåret.

Förvaltningschefer och verksamhetsansvariga ansvarar för nyanställdas utbildning.

Information till medarbetare

Samtliga medarbetare ska informeras om att det finns:

- antagen strategi och handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism samt var dessa går att finna
- en samordnare för våldsbejakande extremism som man kan vända sig till för information och vägledning
- rutiner för hantering av oro och händelser kopplat till våldsbejakande extremism
- rutin för oidentifierad information som underlag för information till samordnaren för våldsbejakande extremism
- information och webbutbildning på intranätet.

Förvaltningschefer ansvarar för att informationen delges medarbetarna.

Uppföljning

Handlingsplanen ska följas upp årligen och vid behov revideras.